

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR

DEN SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIVEN AV

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR:

MARGARETA
VON KONOW

I N N E H Å L L

Demokratien och kvinnorna.
Sid. 159.

**En vädjan till F.-B.-F:s kretsar
och medlemmar från för-
bundsstyrelsen. Sid. 164.**

Gertrud Adelborg. Av Sigrid
Ulrich. Sid. 160.

Är familjepensioneringen en
männens ensak? Av Hedvig
Dernby. Sid. 163.

Marie Louise Gagner in memo-
riam. Av Ruth Wikander.
Sid. 166.

Sommarens kongresser. Av
Ruth Stjernstedt, Märtha
Silfverhjelm. Sid. 167.

Öppen dörr ut till arbetsmarkna-
den! Av M. v. K-w. Sid. 171.

Kring radion. Sid. 173.

Sexualbyråns mål och medel.
Av Gerda Kjellberg. Sid. 175.

Intermezzo. Av Nanna Lundh-
Eriksson. Sid. 177.

Några synpunkter på hembiträ-
desfrågan. Av Eleonor Lillie-
hök. Sid. 178.

Frankrikes kvinnliga parnass.
Av Anna Levertin. Sid. 181.

Kretsmeddelanden.

ÅRGÅNG 20

Sept. 1933

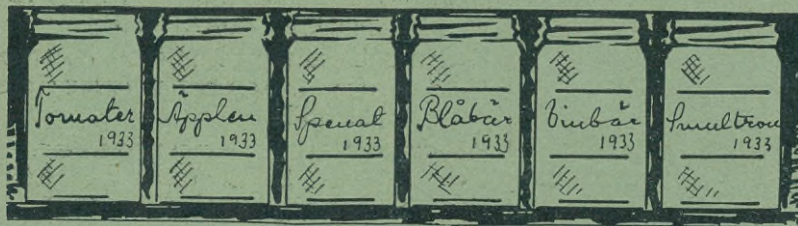
Vid Hamiltons Tranåsbaden

återvinner Ni snabbt hälsa och krafter. Beläget i den sällsynt vackra Holavedsbygden, erbjuder den utsökta promenader i högstammig barrskog, ett enastående hälsosamt torrt klimat, kristallklart, radioaktivt vatten, välinredda rum, förstkl. mat (all sorts diet).

Hamiltons Tranåsbaden rekommenderas för konvalescenter av framstående specialister liksom för sin effektiva behandling av ledgångs- och muskelreumatism, neuralgier o. gikt. Alla former av sjukgymnastik, massage, elektricitet o. bad givas av kunnig personal. Läkare dr F. Sederblad. Tel. Tranås 500. (Ej att förväxla med Vattenkuranstalten.)

burkparaden

skyddar vinterhälsan

Ordna in årets rika, svenska skörd av frukter, bär och grönsaker till en verklig glansparad av vitaminrika stödjerätter för vintern genom att följa de ypperliga handböckerna:

Råkost och råinläggning, av *Prof. von Wendt*
med nytt konserveringsmedel

Så ska' vi konservera, av *Aina Montell*,
med nya apparater

1 kr.
i bok-
handeln

HERTHA

ÅRGÅNG XX

SEPT. 1933

HÄFTE 7

Demokratien och kvinnorna.

Det är i sanning ett betänkligt tidens tecken, att samtidigt som ordet demokrati ligger på allas läppar, börjar det allt mer och mer, då det gäller kvinnorna, att sakna sin praktiska tillämpning. Man gör sig i sanning ej skyldig till överdriven pessimism, då man konstaterar, att vi kvinnor, även härhemma i Sverige, segla i motvind. Tendenserna äro legio: riksdagsmotioner, tillkomna i akt och mening att kringskära vår rätt till arbete och försörjning, försvårande i utbildningen åtminstone inom vissa statliga institutioner, vårt uteslutande eller bristande inval i kommittéer, utredningar och styrelser, där vår närvaro varit lika rättvis som välmotiverad. Till tendenserna kunna också räknas upprepade försök att kringgå behörighetslagens bärande principer samt överhuvudtaget en opinionsbildning i pressen samt man och man emellan, som ej kan sägas vara präglad av någon vänskaplig inställning till kvinnors rätt till frihet, arbete och medborgaransvar.

Så länge reaktionens vapendragare ej akta för rov att söka stänga

dörren till arbetsmarknaden för de kvinnoskaror, som vilja passera genom den, ej som supplikanter utan som med männen fullt jämställda medborgare, så länge är demokratien, för vars väsen frihet, jämlikhet och rättvisa oberoende av kön och civilstånd ej borde vara främmande, endast en falsk och vilseledande ursprungsbeteckning. Så länge kvinnornas likaberättigande på arbetsmarknaden, där den allmänna krisen skärpt kriget mellan könen, eller i samhället ens behöver debatteras, så länge är demokratien starkt anstucken av reaktion.

Det gäller i dessa tider för oss kvinnor att mobilisera allt vad vi äga av andlig kampvilja. Det gäller att övertyga de månghövdade kvinnoskaror, av vilka många tyvärr ställa sig indifferent och oförstående till vår gemensamma sak, att vad vi nu uppleva av motstånd och felslagna förhoppningar, ej endast är att betrakta som en övergående kris utan fastmera kan ha en allvarlig innebörd för lång tid framåt. De upplysta och ansvarskännande ha härvid en stor uppgift: dem åligger det

H. M. Konungens
Hovleverantör.

PORLA BORDSVATTEN

drickes numera av alla finsmakare

PORLA BRUNNS AKTIEBOLAG. PORLA

H. K. H. Kronprinsens
Hovleverantör.

Sigrid Ulrich:

Gertrud Adelborg.

När nu Gertrud Adelborg gått in i ett nytt decennium — den 10 september fyllde hon 80 år — är det ett behov för de många, som veta sig njuta frukterna av hennes arbete, att få bringa henne en hyllning. Men den blick, som här skall riktas på tiden från och med 1884, då hon som Esseldes högra hand fick vara med om förbundets stiftande, får icke bli lång utan måste liksom i ett svep omfatta det väsentligaste.

Som bekant ägde Esselde en skarp blick, då det gällde valet av hjälpare. Så var också härvidlag fallet. Kvinnofrågan, som skulle bliva Gertrud Adelborgs stora livsintresse, var för henne, liksom för det stora flertalet av den tidens kvinnor, en abstrakt sak, men i och med förbundets tillblivelse visade den sig vara en högst aktuell fråga, i sig innefattande en mångfald andra frågor.

För att kunna bedöma det arbete, som igångsattes, måste det ses mot

att i sin tur upplysa och övertyga andra. Vi ha själva att bestämma riktningen av den kommande utvecklingen, då årtiondens dyrköpta värden stå på spel. Vi måste, ung och gammal, betänka ansvaret mot dem som banat vägen och mot dem som komma efter oss. Vi måste först som sist vara klart medvetna om att vägen till hävdande av frihet, rättvisa och ansvar går förbi maklighet och personlig småsinthet genom

SOLIDARITET!

bakgrunden av rådande förhållanden. Det fanns icke då som nu en mängd kvinnoföreningar med uppgift att bevaka rättigheter eller samla sina medlemmar till verksamhet på det sociala området. Ja, de personer voro lätt räknade, som hade ögonen öppna för behovet av den nya sammanslutningen. Förbundet kan därför sägas ha stått isolerat och oförstått vid starten och kanske den svåraste uppgiften bestod i att väcka intresse för och insikt om dess syften.

Men ehuru Gertrud Adelborg kommit in i arbetet oerfaren och oprövad, skulle hon snart visa, att valet fallit på rätt person, och själv skulle hon i dubbel bemärkelse fångas av förbundet.

Den första arbetsuppgiften gällde organiserandet av byrån, som skulle bliva vad förbundets stiftarinna avsett: ett arbetscentrum där alla trådarna i verksamheten skulle löpa samman och där intet, som berörde kvinnornas intresse, fick vara främmande. Sedan dröjde det icke länge, innan allmänheten — platssökande och arbetsgivare, upplysningsökan-

»Min Salong« Institut för vetenskaplig skönhetsvård.

Grevgatan 10, 1 tr., Stockholm.

Telefon: 67 94 97.

Specialbehandling av frostsador, finnar, pormaskar. Berosolinbehandlingar för reumatiska åkommor i händer och fötter. Manicure, Massage, Pedicure. Beställ tid!

ELSA GJÖRLING-BERGMAN. Dipl. fr. Académie Scientifique de Beauté, Paris.

de, vetgiriga och förslagsställare — hittade dit och byråföreståndarinnsans ansvars- och arbetsbördan växte dag för dag. Men besjälad av ett varmt begär att vara sina medsystor till gagn och med praktisk blick för vad tiden krävde, visade hon sig på samma gång vara en städse lika vaken initiativtagare som en förstående och klartänkt rådgivare för dem, som kommo med nya uppslag, vilka på ett eller annat vis berörde förbundets verksamhetsfält, och hon blev också härigenom den bäst tänkbara länken mellan allmänheten och styrelsen.

Det var en nyskapandets tid. Oavlatligt följdes alla frågor, som berörde kvinnorna. Och enquêter rörande arbetsförhållanden sattes i gång, utredningar verkställdes, nya arbetsområden prövades, petitioner inlämnades, principuttalanden gjordes i på dagordningen stående frågor, en stödjande hand räcktes åt kvinnor, som sågo sina intressen hotade.

Här må framhållas vad Gertrud Adelborg förunnades uträtta för de svenska lanthemmen. Redan några få år efter förbundets stiftande fick hon uppdraget att på ort och ställe undersöka de sorgliga förhållanden, som berörde de till Danmark utvandrande svenska allmogeflickorna. Sent på hösten 1889 företog hon en besvärlig resa till de avlägnaste socknarna i Småland, Skåne och Blekinge samt till Köpenhamn och de sydsvenska städer, varöver utvandringen ägde rum. Hon satte sig i förbindelse med prästerskapet, arbetsgivare, agenter, kommissionskontor och med de familjer, varifrån emigranter utgått, och hennes bemödanden att vinna klarhet i orsak och ver-

kan kröntes med framgång. Framgångsrika medel till bekämpande av utvandringen tillgreps såsom en kraftig presskampanj och spridandet av små skrifter belysande vådorna. Denna resa skulle dock vid en senare tidpunkt bära en än rikare frukt. Ty det var vid detta tillfälle som Gertrud Adelborg fick blicken öppen för att kvinnornas okunnighet i lanthemmens skötsel stod i intimt samband med emigrationen. När därför under 1900-talets första år den kvinnliga emigrationen, i likhet med den manliga, nått en sådan toppunkt, att man allmänt började inse behovet av dess bekämpande, fick Gertrud Adelborg ännu en gång på uppdrag av förbundet resa ut för att studera grannländernas lantbruks- och hushållsskolor. På grundval av erfarenheterna härifrån framlade hon för styrelsen riktlinjerna till upprättandet av en skola — Rimforsa lanthushållningsseminarium. Denna läroanstalt, som under årens lopp alltmerta utvidgats till att bliva ett viktigt led i en målmedveten strävan att skapa burgna, trevna hem i vårt land, är Gertrud Adelborgs skapelse. Den har skänkt henne lycka att med sitt arbete nå en hel del kvinnor, som på grund av trånga förhållanden kunna anses särskilt illa lottade.

Så småningom började nu röst-rättsfrågan bli det stora aktuella spörsmålet för dagen. Det första offentliga framträdandet i denna fråga skedde som bekant genom Fredrika-Bremer-Förbundet. Det var, när på seklets sista dag — den 31 december 1899 — förbundets röst-rättspetition överlämnades till statsministern genom förbundets ordförande Agda Montelius och byråns fö-

DRICK RAMLÖSA

Sveriges förnämsta naturligt alkaliska vatten.

Hovleverantörer till H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

reståndarinna Gertrud Adelborg. Och då förbundet sedermera tog initiativet till bildande av den kommitté, som först tog frågan om hand, är det naturligt att när F. K. P. R. konstituerades Gertrud Adelborg blev medlem i styrelsen och medlem av V. U. Ända till sin avflyttning från Stockholm behöll hon dessa uppdrag, åt vilka hon hängav sig med varmaste intresse och största offervillighet, varom den mängd rösträttsföredrag, hon höll på skilda orter, nogsam vittna.

Det är nu något mer än ett kvarts sekel sedan Gertrud Adelborg lämnade sitt verksamhetsfält på byrån och redde sitt hem i Gagnef. Under hennes första år där fortforo föredragsresor, och först och främst Rimforsa, att lägga beslag på hennes krafter; det är först de senaste åren, som hennes hälsa nödgat henne att unna sig vila. Men hon är obruten i sitt intresse för allt vad som rör sig i tiden och rik på vackra minnen från en sällsynt gagnande och självupppoffrande verksamhet.

Den, som här i korta drag sökt ge en bild av hennes gärning hade lyckan att stå henne nära i arbetet. Jag brukade ibland undra hur hon, som varken genom naturlig fallenhet, systematisk skolning eller fysiska krafter var beredd att åtaga sig den massa plikter, som pålades henne, kunde räcka till som hon gjorde. Men med ens stod det klart för mig! Hemligheten låg i den för henne mest utmärkande egenskapen — osjälviskhet. Det var den som gav henne självövertinnelsens mod, då det gällde offentligt framträdande eller hopandet av nya uppdrag på en redan alltför tung arbetsbörda. Och mitt upp i alla de stora ärendena,

Val av funktionärer inom förbundsstyrelsen samt förvaltningsutskottet.

Vid förbundsstyrelsens sammanträde den 10 juni företogs val av funktionärer inom styrelsen, varvid till vice ordförande utsågs doktor Karolina Widerström, Stockholm, och fröken Thyra Kullgren, Göteborg, till kassaförvaltare advokat Mathilda Staël von Holstein och till sekreterare fröken Ida von Plomgren.

Vidare valdes förvaltningsutskott och utsågs till medlemmar härav rektor Maria Aspman, fröknarna Eva Fröberg, Ida von Plomgren, advokat Mathilda Staël von Holstein, fröken Axianne Thorstenson, fru Gertrud Törnell och doktor Karolina Widerström samt till suppleanter fröken Kerstin Fjetterström, fru Karin Fjällbäck-Holmgren, fru Ebba Odhner, doktor Gulli Pauli, advokat Ruth Stjernstedt, fru Maja Strandberg och rektor Anna Sörensen.

som upptog hennes tid, vad betydde hon icke för det dagliga kamratskapet i arbetet! Icke nog med att hon med sitt, vänliga, jämna humör var den bästa kamrat, man kunde önska sig — hon var även ett förestyre, som med exemplets makt lockade fram de bästa egenskaperna hos sin omgivning och den karaktärsfasta personlighet, vars sunda samvetsgranna omdöme man kunde lita till.

Det är sådana människor som det är en lycka att ha fått lära känna, ty de göra livet rikare och djupare.

För allt vad hon verkat, för allt vad hon varit och är, bringas henne härmed ett innerligt tack från vårt förbund.

Morgonbris

socialdemokratiska kvinnoförbundets tidning utkommer en gång i månaden. Lösnummer 25 öre. Prenumerationspris kr. 3:— för helt år. Red. och exp. Västmanagatan 2, Stockholm.

Aktuell. Modern. Teknisk utstyrelsel.

Hedvig Dernby:

Är familjepensionering en människens ensak?

Att kvinnorna betraktas som "une quantité négligeable" även när det gäller en för dem så vital fråga som utredningen av statstjänstemännens familjepensionering påpekas här nedan av fil. kand. Hedvig Dernby i pensionsstyrelsen.

Genom beslut den 17/3 1933 har Kungl. Maj:t uppdragit åt 1930 års pensionssakkunniga att verkställa utredning ang. ordnande av statstjänstemännens familjepensionering. Finansministern har samtidigt bemyndigats att inkalla representanter för personalgrupper att deltaga i överläggningarna. 1930 års pensionssakkunniga hava utgjorts av generaldirektören A. Hamilton, förste kontoristen, riksdagsmannen Ernst Eriksson och byråchefen E. Sidenbladh, och dessa personer bilda sålunda den nya familjepensionskommittén. Någon kvinna har däremot icke fått komma med i denna kommitté, och likväl berör familjepensioneringen kvinnorna i högre grad än männen.

Pensioneringen har ju två faser: erläggandet av avgifter och utfäendet av pensionsförmåner. Avgifterna skola uttagas av tjänstemännen (män och kvinnor), och pensionsförmånerna tillkomma deras efterlevande (änkor, änklingar och barn). Änklingspensionerna, därest sådana komma att utgå, utgöra en logisk följd av att de kvinnliga statstjänstemännen erlægga samma avgifter till familjepensioneringen som de manliga

tjänstemännen men torde knappast bliva av någon större ekonomisk betydelse. Familjepensioneringen kommer därför att liksom hittills vara avsedd som ekonomiskt skydd åt änkor och barn och sålunda vara av ett alldeles speciellt kvinnointresse, icke minst om hänsyn toges till hur dåligt det manligt styrda samhället hittills tillvaratagit hustrurnas intressen. Änkepensionernas storlek är ett lysande exempel härpå.

De kvinnliga kärsammanslutningarnas Centralråd har vid en uppvaktning för finansministern protesterat mot kommitténs sammansättning av uteslutande manliga ledamöter och anhållit att vid event. uppkommen vakans en kvinna måtte utses till ersättare. Finansministern uttalade härvid, att de kvinnliga sammanslutningarna i likhet med andra kårer skulle beredas tillfälle att yttra sig över kommitténs förslag, men ordföranden fröken Walin invände, att detta icke var tillräckligt, då det är ytterst svårt att få till stånd någon mera avsevärd förändring i ett redan utarbetat förslag. Kvinnliga synpunkter borde därför få tillfälle att föras fram redan under det förberedande arbetet. Det var icke heller riktigt att anse kvinnornas intresse av familjepensioneringen såsom ett vanligt kärintresse, då pensioneringen hade sin största betydelse för hustrur till statstjänstemän.

Sedermera har byråchefen Sidenbladh, som avsågt sig, blivit ersatt med direktören för Civilstatens änke- och pupillkassa Sam Lindstedt. Centralrådets framställning om en kvinnlig ledamot i kommittén har sålunda icke vunnit något beaktande. Kvinnorna betraktas alltjämt som "une quantité négligeable" även beträffande frågor, som äro av vital betydelse för stora grupper av dem!

KURSER i tillskärning, sömnad och provning av dam- och barnkläder. Se närmare i begärt prospect som sändes franko.

A.-B. Stockholms Tillskärningsakademi

Drottningg. 71 A, Stockholm. Tel. 213310. (Ställig understödd o. inspekterad läroanstalt.)
Pappers-mönster, försedda med ovanstående varumärke, garanteras för god passform och exp. omgående. Begär prislista!

Till Fredrika-Bremer-Förbundets kretsar och medlemmar.

En vädjan.

Vid årsmötet i Norrköping debatterades förbundets ekonomiska ställning, som genom upphörande av ett årsbidrag å 5,000 kr. från en enskild fond blivit betydligt försämrad, varigenom förbundet kommit i en kritisk situation. Inför årsmötet framhölls å förbundsstyrelsens vägnar, att förbundet visserligen hade bestämd anledning att framdeles räkna med höjda inkomster av kapital, varigenom nämnda årsbidrag skulle kompenseras. Styrelsen hoppades därjämte att med tillkomsten av flera kretsar och ökat medlemsantal förbundet skulle kunna få tillräckliga inkomster att möta utgifterna. Den nuvarande ekonomiska situationen är dock synnerligen allvarlig. Åtgärder måste omedelbart vidtagas för att stärka ställningen och därigenom trygga förbundets verksamhet både vad omfattning och effektivitet beträffar. Styrelsen föreslog härför tvenne slag av åtgärder. Den förordade dels att införa en frivillig tilläggsavgift av minst en krona pr medlem, och dels att inför förbundets nästa år fullbordade 50-åriga tillvaro söka åvägabringa en jubileumsgåva, avsedd att ställas till styrelsens disposition för bestridande av sådana utgifter för förbundets allmänna verksamhet, som icke kunna täckas av de årliga inkomsterna. Denna jubileumsgåva skulle således utgöra en rörlig reservfond, avsedd att utfylla ett ev. årligt underskott och till vilken ett ev. överskott också skulle läggas.

Styrelsens förslag mottogs med stark sympati av de i mötet deltagande kretsrepresentanterna, och den livliga diskussionen gav tydligare än någonsin uttryck åt den solidaritetskänsla, som håller förbundet samman och som utmynnade i det viktiga beslut som fattades. Årsmötet beslöt nämligen, att för år 1934 skall till förbundskassan inbetalas en tilläggsavgift, motsvarande minst en krona per medlem. För anskaffande av härför erforderliga medel skall det stå varje krets fritt att vädja till sina medlemmar om frivilligt tillägg till årsavgiften eller att på annat sätt insamla beloppet.

Sörmans Thé

uppskattas av alla fin-smakare.

Endast en kvalitet.

Den bästa

1/4 kg. blyförpackningar

Kr. 4.—.

SÖRMANS
REGERINGSGATAN 4

STOCKHOLM

Förbundsstyrelsen är varmt tacksam för det mottagande årsmötet sålunda beredde dess förslag och har funnit det synnerligen angeläget att här klarlägga beslutets innebörd för de medlemmar, som ej voro närvarande vid mötet.

I en tid som den nuvarande, då i olika former ett visst motstånd mot kvinnorörelsen ovedersägligen gör sig gällande, är det nödvändigt, att Fredrika-Bremer-Förbundet rustar sig även materiellt för att med oförminskad kraft hävda och befrämja kvinnornas intressen samt slå vakt kring deras insatser i samhällslivet. Förbundsstyrelsen vädjar därför till samtliga kretsar och förbundsmedlemmar att var och en för sig och alla gemensamt göra verklighet av det beslut Norrköpingsmötet fattade.

Men tiden löper fort. Snart är ett år tillända, och förbundet når den dag, vilken såsom ovan nämnts, fullbordar dess 50-åriga tillvaro. Förbundsstyrelsen vill därför även erinra om förslaget att jämväl söka samla till en jubileumsgåva, för tryggande av förbundets verksamhet under några år framåt. En varm anmaning riktas till kretsar och medlemmar, att bidra till bildande av en dylik reservfond. Mest önskvärt vore om arbetet för denna insamling kunde upptagas redan i höst för att om så synes lämpligt fortsätta till utgången av år 1934.

Visserligen påkallas den enskilda offervilligheten under nuvarande tid för många ändamål, men när förbundsstyrelsen det oaktat nu vågar att t. o. m. på två olika vägar vädja om stöd åt förbundet — både genom en tilläggsavgift för 1934 och genom en jubileumsgåva — kan detta ske endast emedan dess tillförsikt att vinna förståelse på ett alldeles särskilt sätt styrkts av det varma intresse för Fredrika-Bremer-Förbundet och dess syften, som med så utomordentlig klarhet kom till uttryck vid årsmötet 1933. Vi äro övertygade om att genom allas vår gemensamma strävan de närmaste årens ekonomiska svårigheter skola övervinnas och den tidpunkt uppnås då med flera kretsar och ökat medlemsantal förbundet kan bestå utan extra tillskott från sina medlemmar.

Lizinka Dyrssen, Kungsängen. *Karolina Widerström*, Sthlm. *Thyra Kullgren*, Göteborg. *Maria Aspman*, *Eva Fröberg*, *Ida von Plomgren*, *Mathilda Staël von Holstein*, *Axianna Thorstenson*, *Gertrud Törnell*, Stockholm.

Anna Björk, Gävle. *Fanny Björkman*, Norrköping. *Astrid Gierow*, Hälsingborg. *Elisabeth Quensel*, Malmö. *Stina Rodenstam*, Hudiksvall. *Gertrud Rodhe*, Visby. *Hanna Rydh*, Östersund. *Ingeborg Öquist*, Umeå.

Kerstin Fjetterström, *Karin Fjällbäck-Holmgren*, *Ebba Odhner*, *Gulli Pauli*, *Ruth Stjernstedt*, *Maja Strandberg*, *Anna Sörensen*, Stockholm.

Eva af Geijerstam, Karlskrona. *Rut Grubb*, Växjö. *Martha Grönvall*, Örebro. *Astri Levisson*, Göteborg. *Elsa Lovén*, Karlstad, *Maja Lundgren*, Varberg. *Torborg Petré*, Lund. *Ellen Tiselius*, Linköping.

Välsorterat lager av alla slags snörmakerier och band för möbler, gardiner, belysningsarmatur m. m.

Beställningar efter prov utföres snabbt och omsorgsfullt.

Ernst Mattssons Snörmakeri & Bandfabriks Aktiebolag

Affären grundad år 1833. Medlem av Fredrika-Bremer-Förbundet.

Kontor och Fabrik: *Arbetareg.* 33 A. Tel. 508189, 532096. Affär: *Klarabergsg.* 52. Tel. 219696, 113796.

Ruth Wikander:

Marie Louise Gagner

In memoriam.

I de många minnesrunor, som ristats över Marie Louise Gagner, har hennes lärargärning, som dock var det centrala i hennes verksamhet, fått en ganska undanskymd plats. Hennes arbete inom biograf-

ensuren, hennes insats för att höja barn- och ungdomslitteraturens nivå, hennes författarskap, alla dessa sidor av hennes verksamhet ha varit mera synliga utåt, men de utgöra i själva verket endast olika facetter av hennes lärargärning. De ha alla inspirerats inifrån av den varma kärlek till ungdomen, som bar upp hela hennes lärargärning.

För många av dem, som likt undertecknad haft den stora förmånen att få räkna Marie Louise Gagner bland sina handledare under provåret, står det klart, att just så som vid hennes undervisning skall det gå till att införa ungdomen i den svenska litteraturen. Det var en inspirerad och inspirerande undervisning. Marie Louise Gagner hade en sällsynt förmåga att rycka ungdomen med sig. Hon ville öppna sina elevers hjärtan för de stora livsvärden, hon själv funnit i svensk dikt, klassisk såväl som modern. Med sitt rörliga intellekt och sitt starka och livliga temperament upplevde hon själv på nytt under varje lektion det litteraturverk, som behandlades. Hon var även i katedern en människa bland människor, lika intresserad

som sina elever att finna lösningen på de problem, hon eller de uppställt för sig. För den som länge undervisat i samma ämne blir väl den svåraste konsten just att undvika mekanisering och slentrian, att hålla stoffet levande, och den konsten, det enda nödvändiga vid undervisning, den kunde Marie Louise Gagner bättre än de flesta.

Genom sitt eget starkt personliga förhållande till litteraturen uppenbarade Marie Louise Gagner också för sina elever, att de problem, som diskuterades under litteraturlektionerna, i själva verket voro deras egna, de lärde sig att bakom dikten upptäcka en människa, som hade något att säga den som lyssnade. Det ofruktbara analyserandet av tekniska detaljer, som ofta för skolungdomen skymmer bort det väsentliga i litteraturen, fick aldrig göra sig brett under hennes lektioner.

Marie Louise Gagners starka intresse för den allra nyaste litteraturen, inte minst för den moderna lyriken, bottnade säkerligen i en önskan att förstå den moderna ungdomen och dess ställning till de centrala mänskliga problemen. Att dessa problem i en eller annan form innehållas i all stor dikt, det måste ha blivit klart för Marie Louise Gagners elever. Att söka förstå de nya formuleringarna av de gamla problemen, det uppfattades av Marie Louise Gagner både som ett personligt behov och som en skyldighet mot det unga släkte hon var satt att leda.

För Marie Louise Gagner själv blev det intensiva samarbetet med ungdomen i gemensamt litteraturstudium en viktig kraftkälla. Att detta studium för många av hennes elever fått en avgörande betydelse för deras livsinriktning, därom finnas talrika vittnesbörd.

VITANA

*Både Ni själv och barnen
må väl av Vitana — det
goda margarinet med kon-
stant vitaminhalt året runt*

Kvinnor från hela världen på mottagningsfest i Musikaliska Akademien.

Sommarens Kongresser.

Ruth Stjernstedt

skildrar I. C. W:s exekutivmöte,

Märtha Silfverhjelm

Lanthusmoderskonferensen.

Det var verkligen med bävande hjärta, som Svenska Kvinnornas Nationalförbund i fjol höst började förberedelserna till Internationella Kvinnoförbundets exekutivmöte, vilket skulle hållas i Stockholm påföljande år. Egentligen skulle detta möte ägt rum redan år 1932, men som den ekonomiska depressionen just det året var alldeles särskilt tillspetsad, blev det uppskjutet på ett år. Längre ansåg man sig icke kunna skjuta upp exekutivmötet, och naturligtvis ville icke Svenska Kvinnornas Nationalförbund, vilket stod som värd för mötet, göra någon hemställan om längre uppskov. Det blev i stället att modigt gripa sig verket an med anordningarna för den blivande konferensen. Och mod behövdes sannerligen! Kassan var liten; det bidrag av svenska regeringen, som S.

K. N. ansökt om och hoppats på, uteblev alldeles, och att i tider, som blott blevo ekonomiskt sämre och sämre, söka tiggas ihop privatbidrag var en utväg, som icke var mycket att lita sig till. Det blev nu i stället att med största konsekvens gå fram sparsamhetens väg och att hoppas, att såväl de utländska som inhemska deltagarna i den blivande konferensen skulle inse och sympatisera med att alla former blevo de enklaste möjliga. Så gjorde de också, och när exekutivmötet nu i somras hölls under den sista veckan av juni och den första veckan av juli tror jag man kan säga, att det icke blott möttes av överseende och välvilja utan att det på grund av den hjärtliga stämningen, den stora publiktillströmningen, den goda sammanhållningen samt sist men icke minst det intensiva intresset för de verkliga sakfrågorna blev en succès.

En av de vitalaste frågorna på I. C. W:s program har städse varit och är frågan om arbetet för världsfreden. Man förbiser ofta, synes det mig, t. o. m. inom förbundet självt, i vilken hög grad verkligen I. C. W. gått in för fredsarbetet. Den första permanenta kommittén, som bilda-

Stockholms Fysikaliska Kuranstalt

Hunlegårdsg. 18, 1 tr. SKODSBORGSME-TOD. Effektiv kurbehandling av gikt och reumatism, nervsvaghet, ämnesomsättnings-sjukdomar. Herr- och damavdelning.

Begär prislista. Tel. 67 54 44, 61 06 78.

NORKVIST & C:o

Sibylleg. 59, Stockholm. Tel. 609945

Välsorterat lager av: **Siden-, Sammets-, Ylle- & Bomullstyger** samt **Strumpor.**

des inom I. C. W., var dock en kommitté för fred och skiljedom, vilken bildades redan på 1890-talet. Och sedan dess har I. C. W. på alla sina konferenser och kongresser alltid haft fredsfrågan på sitt program. Givetvis har I. C. W:s fredspropaganda under den senaste tiden kunnat bli mera konkretiserad, sedan Nationernas Förbund bildats såsom en central för fredsarbetet. Att medelst intensiv opinionsbildning stödja och uppmuntra Nationernas Förbunds fredsarbete har numera blivit ett av I. C. W:s förnämsta mål. Här har man förstätt och insett, att det gäller att med all makt motarbeta alla de försök, som från så många håll göras att hos mänskligheten ingjuta misstro mot N. F:s arbete och missmod beträffande dess strävan. Även vid Stockholms-konferensen i somras antogs flera fredsresolutioner. En som föreslagits från Tyskland gick ut på förbud mot användning av kemisk-tekniska medel vid krigföring. Emot denna resolution gjordes visserligen den logiska invändningen, att man icke borde göra någon hänvändelse till Nationernas Förbund om förbud för vissa krigsmedel, då ju I. C. W. stod på den klara ståndpunkten, att alla krigsmedel borde motarbetas med samma intensitet. Emellertid antogs resolutionen ifråga, kanske mycket därför, att den verkade som en sista hälsning från de tyska kvinnornas nationalförbund. Detta förbund har nämligen under den nuvarande regimen i Tyskland upplösts, och ingen delegat fanns vid konferensen att föra dess talan. En varm hälsning sändes f. ö. från Stockholms-konferensen till de fordom så verksamma tyska kamraterna.

Icke blott den militära avrustningen har varma förkämpar inom I. C. W. Även tanken på ekonomisk fred länderna emellan har i konsekvens härmed de varmaste sympatier inom kvinnoförbundet, och nu vid Stockholms-mötet sändes en enträgen vädjan till den då just sammanträdande men snart efteråt så snöpligt upplösta världsekonomiska konferensen i London.

Arbetet för införandet av kvinnornas rösträtt inom alla länder har naturligtvis fortfarande I. C. W:s varma intresse. I de många länder, som ännu icke nått detta mål, ha säkerligen just nu de kvinnliga nationalförbunden i dessa tider av reaktion ett drygt arbete framför sig.

Ett av de intressen, som ligga I. C. W. närmast om hjärtat, är naturligtvis frågan om barnens vård och uppfostran. En ingående artikel om våra svenska barnavårdsålagar hade någon tid före konferensen offentliggjorts i I. C. W:s månatligen utkommande tidning *The Bulletin* och väckt stort intresse. En resolution fattades nu vid Stockholms-konferensen, i vilken man beslöt göra en ingående undersökning av behandlingen av barn, som omhändertagas av polisen eller föras inför domstol eller finnas i fängelser. Även frågan om barnens sexuella uppfostran upptogs till diskussion. I denna fråga gick man dock fram med stor tveksamhet. En gemensam resolution antogs emellertid, gående ut på, att genom undervisning och upplysningsverksamhet göra föräldrar och lärare så skickade, att de kunde ge enkla och naturliga svar på barnens frågor inom detta område.

En fråga, som I. C. W. och därmed alltså dess många nationalförbund

Har Ni det

besvärligt med Edra fötter och ben?
Har Ni svårt att få lämpliga skodon?

Vänd Eder då med förtroende till

INGRID HUDBERGS FOTVÅRD
Gävlegatan 4, vid Vanadisplan STOCKHOLM. Beställ tid
Tel. 3206 06 Flerårig praktik från Lagersons Skosalong
Obs. Besök även i hemmen.

Rudolph Björklund & C:o

Tapeter Malmtorsg. 8
S T O C K H O L M

sedan länge arbetat för, är upphävandet av slaveriet i de länder, där detsamma ännu existerar. Och en annan fråga, som i synnerligen hög grad intresserar det internationella kvinnoförbundet, är helt naturligt frågan om den vita slavhandelns bekämpande.

Kvinnans rätt — icke bara hennes plikt — att arbeta, att lika såväl som mannen söka sig fram till det arbete, som passar henne bäst, samt att slutligen behålla detta arbete, vare sig hon skulle råka att vara gift eller ogift, har länge omfattats av I. C. W. Men just nu i dessa tider av hård konkurrens, icke blott mellan individerna utan även mellan könen, har det blivit nödvändigt att återigen särskilt understryka det kravet. Så har nu också skett i en resolution, som innefattade en samarbetning av resolutionsförslag i denna fråga från både Sverige, Norge och Danmark.

Internationella kvinnoförbundet står likaledes på den ståndpunkten att kvinnan i medborgarrättsligt avseende bör vara fullt självständig. Hon bör alltså icke enbart genom att ingå giftermål med en utländsk man förlora den medborgarrätt hon har eller förvärva mannens. Icke heller bör hon under äktenskapet kunna förlora sitt medborgarskap och få ett annat därigenom att mannen förvärvade medborgarskap i annat land eller förlorar sitt medborgarskap. I. C. W. har vid konferensen i Stockholm beslutat, att de olika kvinnliga Nationalförbunden omedelbart skola taga upp agitationen för sådan revision av den medborgarrättsliga lagstiftningen, som de skilda länderna hade rekommenderats i Haagkonventionen

av 1930, vilken som bekant i övrigt, sedd från kvinnosakshåll, ej kan anses hävda självständighetskravet.

En hel del andra frågor stodo naturligtvis ytterligare på konferensens program. Men jag har här bara kunnat peka på några av dem, jag fattat som mest aktuella.

I sammanhang med konferensen hölls ett offentligt möte i Konserthusets stora sal, som var fylld från golv till tak av ett synnerligen intresserat auditorium. Fyra talarinnor, däribland S. K. N:s egen ordförande Kerstin Hesselgren, gävo vid detta möte en överblick över ungdomsarbetslöshetens svårlösta problem.

Även den festliga delen av konferensen fick, trots den strängt följda sparsamhetsprincipen, ett synnerligen lyckligt, ja, glansfullt, förlopp. Den stora välkomstfesten i Musikaliska Akademien och senare på aftonen i Royals vinterträdgård, var verkligt ståtlig. Avskedsmiddagen på Hasselbacken hjärtlig och gemytlig, I. C. W. var också föremål för en storartad gästfrihet både från staden Stockholms sida och från åtskilliga privata håll. Staden bjöd sålunda en afton på en glansfull mottagning i Stadshuset och Svensk filmindustri bjöd på thé med filmförevisning i Röda Kvarn. Bland de många privata, vilka inbjödo konferensdeltagare i sina hem, bör egentligen ingen nämnas eller glömmas. Dock kan man icke underlåta att med särskild tacksamhet minnas professorskan Ellen Roosvals middag i hennes hem på Djurgården för ett större antal utländska och svenska deltagare i konferensen.

GLOBIX

gör kaffe och te fullständigt oskadligt utan att förändra smak och arom. 150 tabletter för kr. 1:50.
Hos Eder handlande eller direkt från tillverkaren
A.-B. GLOBINFABRIKEN, STOCKHOLM

Slutligen bör man icke förbigå de med utomordentlig omtanke och omsorg ordnade exkursionerna såväl inom staden som ut till omgivningarna. Att Stockholm var underbart vackert just denna tid — strax efter midsommar — med den ännu friska grönskan och de ljusa nätterna, det var ett faktum, som på det mest entusiastiska sätt oupphörligt slogs fast av de utländska gästerna.

RUTH STJERNSTEDT.

Samtidigt som I. C. W. avhöll sitt exekutivmöte samlades c:a 200 representanter för husmodersorganisationerna i alla världsdelar till konferens i Stockholm.

Sedan Lady Aberdeen genom I. C. W. sammankallat representanter för dessa föreningar till ett första möte i London år 1929, existerade en Liaison Committee, som under de mellanliggande åren uppehållit kontakten mellan föreningarna samt förberett denna konferens.

"Lanthemnets betydelse i den moderna kulturen och kvinnans insats däri" var ämnet för konferensens offentliga möte och kring det ämnet rörde sig också flertalet av de olika dagarnas föredrag och diskussioner, vare sig det gällde lanthemmet med hänsyn till produktion, försäljning av produkterna eller huslig ekonomi, hälsovård och arbetets rationalisering. Uppmärksammade anföranden höllos av Mrs Watt, (Canada), ordförande i Liaison Committee (tillika initiativtagare till den engelska Women's Institutes), grevinnan Keyserlingk (Tyskland), fru Michelet (Norge), fru Wahl (Finland) och fru Lilliehöök.

Föreningslivet och dess betydelse för lanthemmet var det andra stora ämnet, som konferensen samlat sig

om. Som de flesta av deltagarna själva voro föreningsledare var det av största intresse att mottaga och delgiva varandra sina erfarenheter. Därvid gävos upplysningar och diskuterades olika sätt, varigenom svårigheterna i det ena eller andra hänseendet hade avhjälpts.

Konferensens kanske viktigaste resultat var konstituerandet av förbundet "The Associated Country Women of the World", till vilket förbundet även Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund kunde ansluta sig, då det har lokalföreningar jämväl på landsbygden.

Att ett klart medvetande om hemmets och husmoderns oändligt stora betydelse och uppgift i samhällets liv nu småningom håller på att utkristallisera sig i olika delar av världen, synes mig, skriver en deltagare från Finland, vara det starkaste intrycket av konferensen.

MÄRTHA SILFVERHJELM.

Nya medlemmar.

Halmstad: fru Maria Andersson.

Malmö: fru Ingeborg Norling.

Norrköping: fröken Alma Carlson, fröken Ester Malmström.

Valdemarsvik: (tillhörande Norrköpingskretsen) fru Evelyn Forsberg, fru Venny Forsberg, fru Tyra Helén, fru Hilma Lundberg, fru Maria Lundberg, fru Sigrid Lundberg, fru Anna Lundqvist, fru Lutrop-Nielsen, fru Dagmar Ählman.

Stockholm: fru Gisela Adolphi, fröken Andrea Eneroth, fröken Alma Haglund, fröken Svea Hellbergh, doktor Agda Hofvendahl, fru Göta Johanson, Stock-sund, fru Charlotte Kallstenius, Stock-sund, fröken Elisabeth Meyer, fru C. Petterson, ingenjör Vera Sandberg, slöjdinspektris Elsa Valentin, fröken Ingrid Wikström, gymnastikdirektör Dora Wirén, Stock-sund.

Svalöf: fru Pernilla Andersson.

F. V. O:s Slöjdavdelning

Sveavägen 40, Stockholm — Tel. 20 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,

GOSS- och BARNKLÄDER

MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Handarbetets Vänner

Mattor - Möbeltyg - Gardiner - m. m.

Renoveringar utföras omsorgsfullt.

Skolor för utbildande av vävläraryrinnor och textila konsthantverkare.

Stureplan 2, Sthlm. Tel. 60 48 73, 60 48 63.

Öppen dörr ut till arbetsmarknaden!

ALLAS rätt till arbete och ansvar, oberoende av kön och civilstånd, hävdades av Open-Door-kongressen i Prag.

I DESSA DAGAR, DÅ REAKTIONENS bistra vind hotar att sopa bort åtskilliga av de positioner inom samhället och på arbetsmarknaden, som kvinnorna lyckats skapa sig i sin egenskap av människor och individer, kräves det ett solidariskt internationellt samarbete för att kunna bjuda den motstånd. Känslan av detta tycks också ha besjälat deltagarna i den tredje Open Door-kongressen, som den 24—28 juli hölls i Prag och där Sverige representerades av sin O. D.-grupps president, konsulenten i Skolöverstyrelsen Ingeborg Walin. Hon låter oss intervjuledes få del av det omfattande arbete, som nedlades under lyckade kongressdagar, då Prags ståtliga senatus utgjorde den yttre inramningen och såväl officiell festivitas som älskvärd gästfrihet från värdars och allmänhets sida präglade samvaron.

— Fjorton länder voro representerade, fem regeringar hade sänt observatörer, från Tyskland och Italien saknades medlemmar — helt naturligt. Frågan om den gifta kvinnans ställning samt kvinnornas ställning inom försäkringsväsendet stodo främst på dagordningen. Beträffande den förstnämnda frågan — ej alldeles främmande för oss härhemma! — gjorde kongressen mycket kraftiga uttalanden. Vi protesterade

mot ett av Internationella arbetsorganisationens styrelse godkänt förslag från dess kommitté för industriell hygien, vilket gick ut på att framlägga en förteckning på sådana yrken, vilka skulle vara stängda för kvinnor i "childbearing age", d. v. s. mellan 15—55 år. Onekligen ett försök att på ett lika enkelt som effektivt sätt avlägsna den kvinnliga arbetskraften! En från samma håll planerad undersökning av de gifta kvinnornas arbetsförhållanden, i deras tredubbla egenskap av förvärvsarbetare, maka och husmor samt moder, blev även föremål för kongressens protest: en undersökning borde omfatta alla arbetare, såväl män som kvinnor, och ej blott en kategori bland dessa senare. För övrigt framhölls det med berättigad skärpa, att varje förbud mot de gifta kvinnornas arbetsrätt kommer att gå ut även över de ogifta samt över kvin-

Fröke
Wallin

Å T V I D A B E R G S I N S T I T U T E T

Skolan

MODERN UNDERVISNING I
MASKINSKRIVNING, STENO-
GRAFI O. MASKINRÄKNING
S. HAMNGATAN 23. — GÖTEBORG —

Skrivbyrån

UTFÖR RENSKRIVNINGAR,
DUPLICERINGAR, ÖVERSÄTT-
NINGAR O. RÄKNEARBETEN
TEL. 703 20 (växel)

nornas utbildning och samhällsställning i det stora hela.

En annan resolution av stor betydelse antogs, berättar fröken Walin vidare. Den gällde nödvändigheten av att fysisk träning, samt övning i och uppmuntran att ägna sig åt även mer fysiskt ansträngande arbete måtte ingå även i de unga flickornas uppfostran, då det är fullkomligt missvisande att påstå, att kvinnorna endast lämpa sig för stillasittande och inomhusarbete. — Nattarbetskonventionen kom under debatt. Förslaget om införande av 40-timmarsvecka och Haagdomstolens tolkning av Washingtonkonventionen hade aktualiserat läget. Kongressen hävdade i en resolution nödvändigheten av en revision av konventionen och uttalade samtidigt den meningen, att en allmän reduktion av arbetstiden borde inskränka nattarbetet för både män och kvinnor. Internationella arbetsorganisationen hade i övrigt skyldighet se till, att kvinnornas arbetslöshet reducerades i lika utsträckning som männens. Båda könen borde beredas lika förutsättningar för att använda arbetstillfällena. Motsatsen skulle fullständigt utestänga kvinnorna från stora områden av industrin.

Kvinnornas rätt att få arbeta i gruvor — en fråga av mindre praktisk än principiell betydelse för oss i Sverige — det bäst betalda arbetet på många platser, där gruvdrift förekommer, behandlades likaledes. Open Door hävdade därvid den uppfattningen, att man borde ordna goda arbetsförhållanden för alla arbetare istället för att som nu karaktärisera ett visst arbete som alltför farligt för en viss kategori människor, enkannerligen kvinnorna. Var-

med man från O. D:s sida naturligtvis ej ville ha sagt, att gruvdrift speciellt lämpade sig för kvinnor utan fastmer, att allt arbete principiellt bör stå öppet för alla människor, oberoende av kön och civilstånd. Att först avlägsna kvinnorna från ett arbete, som förklaras för farligt, och sedan ordna arbetsförhållandena på ett tillfredsställande sätt för de kvarvarande manliga arbetarna, något som ej sällan inträffat, ser onekligen ut som en tanke! Skyddslagar äro givetvis nödvändiga, när det gäller barn och ungdom. När det gäller vuxna böra de emellertid vara gemensamma för män och kvinnor.

Ifråga om försäkringsväsendet — inom parentes sagt läste fröken Walin vid den efterföljande sommarskolan upp ett föredrag om invaliditets och ålderdomsförsäkring, som fröken Anna Åbergsson, förhindrad att infinna sig, skulle ha hållit — och kvinnans ställning till detsamma, framhölls i en annan resolution de orättvisa beräkningsgrunderna, då det gäller kvinnliga pensionstagare, vilka avkrävas samma avgift som männen för att sedan ändå erhålla lägre pension än dessa. Även på denna punkt krävdes rättvisa och likhet mellan män och kvinnor. Kongressen ansåg sig dessutom nödsakad protestera mot att kvinnorna i förhållande till arbetslöshetsförsäkringen — i de länder, där sådan finns införd — satts i en ofördelaktig särklass.

Kvinnans ekonomiska frigörelse, hennes rätt som människa och medborgare att passera ut till arbetsmarknaden genom en ö p p e n d ö r r, som den reaktionära vinden alltmer hotar att stänga till — för

Hålfotsinlägg

tillverkas efter mått samt stor sort. finnes å lager. Kir. Instrumentm. L. A. LINDBERG, Norrlandsgatan 11, Stockholm.

Norrköpings Stuvlager

Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm. Ingen butik. Inga omkostn. DETTA ORSAKEN TILL VÅRA BILLIGA PRISER

Kring radion.

Fredrika-Bremer-Förbundet har den 6 juli till Kungl. Maj:t överlämnat följande skrivelse i radiofrågan.

Till KONUNGEN.

Vid innevarande års riksdag hava två motioner väckts rörande radioverksamheten i vårt land, den ena i första kammaren av herr Wagnsson, som anhållit om utredning om på vad sätt rundradion lämpligast borde överföras i statens händer, och den andra i andra kammaren av herr Nyblom, som begärt en allsidig, förutsättningslös utredning av frågan om radioverksamhetens rationella ordnande. Sedan vederbörande utskott hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av rundradioverksamheten och kamrarna beslutat i enlighet därmed, har Eders Kungl. Maj:t för ändamålet tillsatt en kommitté.

Då radioverksamheten i sin helhet sålunda kommer att bli föremål för en genomgripande utredning, som väl avser att hit hörande angelägenheter skola ordnas för en längre tid framåt, har Fredrika-Bremer-Förbundet funnit tidpunkten lämplig att för Eders Kungl. Maj:t i underdånighet framhålla följande synpunkter i förhoppning, att de måtte vinna beaktande.

Inom stora delar av landets lyssnarskara råder den åsikten, att bristen på kvinnor i ledande ställning på rundradions olika områden är till men för det mångsidiga syfte, verksamheten har att fullfölja och att därest en ändring härutinnan ej vidtages, nämnda menliga inverkan kommer att förmärkas i än högre grad, allteftersom radions uppgifter bliva mera omfattande. Detta påstående torde ej med verkligt fog kunna bestridas. Vi erinra i detta sammanhang om ett uttalande, som i debatten i andra kammaren, då herr Nybloms motion

d e t gemensamma målet kräves solidaritet. Den hoppas man på. Och det var kanske till sist kontentan av O. D-kongressen i tjeckernas huvudstad sommaren 1933.

M. v. K—w.

behandlades, gjordes av fru Gillner-Ringensson. Hon yttrade bl. a. "Vidare vill jag påpeka, att i Radiotjänsts ledning för närvarande icke finns någon kvinna. Det finns intet kvinnligt inflytande på Radiotjänsts ledning, fastän naturligtvis mer än hälften av lyssnarna äro kvinnor. Särskilt när det gäller att intressera och till de avlägsna hennens kvinnor, till mödrarna, lära ut en hel del saker t. ex. ifråga om hemvård, hälsovård och uppfostran, är det viktigt, att det finns kvinnor i Radiotjänsts ledning, som stå i kontakt med den kvinnliga publiken, veta vad den vill höra och vad den behöver höra". A.-B. Radiotjänsts styrelse består uteslutande av manliga medlemmar, det av styrelsen utsedda arbetsutskottet likaså, och även i programrådet och bland företagens högre funktionärer efterlyser man förgäves kvinnor. Det stora antal lyssnare, som kan förutsättas bestå av kvinnor, borde vara representerade i radioverksamhetens ledning.

Programrådet framhåller i sitt yttrande till första kammarens första tillfälliga utskott bl. a. att "Rundradion har vuxit ut till en samhällsangelägenhet av allra största betydelse, och tillräcklig erfarenhet kan anses ha vunnits för att tillåta ett sakligt bedömande, huruvida den hittillsvarande organisationen numera är den i alla avseenden mest ändamålsenliga för den vidare utvecklingen av radion såsom ett viktigt instrument i samhällets tjänst". Ur vår synpunkt borde den hittillsvarande organisationen kunna fylla sin viktiga mission på ett lyckligare sätt, om även kvinnor finge göra sin inställning gällande till de skiftande frågor, som falla inom radions vidsträckt verksamhetsområde. Det torde med fullt fog kunna ifrågasättas, huruvida radions uppgift i vårt land verkligen kan fyllas på ett för hela lyssnarskaran — sålunda för både kvinnliga och manliga lyssnare — tillfredsställande sätt, så länge kvinnorna stå helt utanför bestämmanderätten över verksamhetens handhavande. Vi syfta nu ej endast på de ämnen, som kunna betraktas som speciellt kvinnliga utan också på alla övriga uppgifter, som falla inom rundradions område. Det enda sätt, varpå samtliga lyssnarens intressen kunna rationellt tillgodoses, är enligt vårt förmenande, att radioverksamheten lägges i händerna på en ledning, sammansatt av både manliga och kvinnliga ledamöter.

Första kammarens första tillfälliga utskott framhåller i sitt utlåtande, hurusom

Använd aldrig silkesstrumpor

utan den nya strumphållaren "CROCODIL"

CROCODIL skadar ej den finaste silkesstrumpa. Svensk uppfinning. Svensk tillverkning. Säljes i alla välsorterade affärer. I parti från FIRMA J. AGRÉUS Upplandsg. 25, Stockholm. Tel. 386595

"hela vår generations medvetande fylles genom radion med ett rikt skiftande innehåll, som påverkar den inre bildningen och inställningen till andliga värden hos hela vårt folk". Sett mot bakgrunden av detta utskottets uttalande synes det oss synnerligen önskvärt, att kvinnorna beredas det inflytande, som på detta kulturområde borde tillkomma även dem.

Under återopande av vad som ovan anförts tillåter sig Fredrika-Bremer-Förbundet i underdånighet hemställa,

att Eders Kungl. Maj:t måtte lämna utredningskommittén de direktiv, som kunna anses lämpliga, för att vid utredningen hänsyn måtte tagas till våra ovan framhållna synpunkter samt

att Eders Kungl. Maj:t måtte förordna antingen att kommittén utökas med minst en kvinnlig ledamot, eller, därest denna hemställan ej kan bifallas, att kvinnliga sakkunniga måtte anlitas att biträda kommittén vid utredningen.

Stockholm den 28 juni 1933.

Underdånigst

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

(Underskr.)

*

Skrivelsen ifråga har av K. Maj:t överlämnats till rundradioutredningen, och vi få nu hoppas, att våra berättigade anspråk på medbestämmanderätt över landets radioverksamhet måtte vederbörligen beaktas. Våra önskemål torde framstå så pass klart, att faran för missförstånd borde vara fullkomligt utesluten. En del presskommentarer ha emellertid bevisat motsatsen: man tolkar vår strävan som ett försök att få till stånd renodlade kvinnoprogram. Därför torde det ej vara ur vägen att särskilt understryka följande passus i ovanstående skrivelse: vi syfta nu ej endast på de ämnen, som kunna betraktas som speciellt kvinnliga utan också på alla övriga uppgifter som falla inom rundradions område.

Alltså! Vi hoppas bli representerade i styrelse och programråd som medlemmar och individer i främsta rummet, som kvinnor i andrarummet. Inte för att få till stånd en myckenhet speciella kvinnoavdelningar och eventuellt upplysa herrarna i styrelse och råd om absolut bästa sättet att inlägga ättiksgurka eller om osvikligt medel mot kaffebläckar utan helt enkelt för att besvara en negerande fråga: varför skall det inte finnas också kvinnor i radions ledning? När vi ha kapaciteter att komma med.

Radiotjänsts chef, major Reuterswärd, har i ett uttalande ställt kvinnliga funktionärer inom bolaget i utsikt. I St. T. D. för den 20 aug. yttrar han bl. a.:

"De för kvinnorna speciellt avsedda programmen äro ännu ej så många, att de kunna motivera en särskild kvinnoavdelning i programorganisationen, men i samma stund som vi få tillfälle att utvidga förmiddagsutsändningarna, blir nog en sådan avdelning nödvändig. Jag kan sålunda säga, att en kvinnoavdelning inom vår programorganisation står på min önskelista och att det sannolikt blott är en tidsfråga, när den kommer."

Vi äro radiochefen tacksamma för hans goda vilja. Om det nu förefinnes något behov av särskilda kvinnoavdelningar i radioutsändningen, är det givetvis lyckligare, att dylika behandlas av kompetent kvinnlig arbetskraft, liksom vi skulle rekommendera manlig arbetskraft för manliga avdelningar. Om behov av sådana också skulle anses önskvärda! Annars vore det nog ändå lyckligare, om den där stränga könsuppdelningen, som man i hög grad återfinner i pressen, ej finge göra sig bred även inom radion. Kvinnorna anse sig så-

Fruktcentralens butiker:

Drottningg. 41, Drottningg. 11, Regeringsg. 11, Biblioteksg. 11, Kungsg. 57, Vasag. 3, Vasag. 8, Vasag. 25-27, Stureg. 3, Roslagsg. 3, Hallen, Östra station, CENTRALBANGÅRDENS STORA VÄNTHÄLL, Stockholm.

Alltid förstklassig frukt

kerligen i vår tid ha vuxit ifrån forna tiders isolerade historia-för-fruntimmer-diet och blivit kulturella och intellektuella allätare. Vi ha alltså ingenting emot att tillsammans med herrarna få bestämma över skolradion, där man sannerligen ej finner oss i något överväldigande antal. över barnprogrammen — varför just en manlig ledare där? — och över programmen i sin helhet. Ty — vi äro som sagt rädda för en trång och könsbetonad isolering och äro minst lika intresserade som männen av de otaliga andra områden, radion omspanner, de må sedan gälla musik, dramatik, pedagogik, etik eller något annat.

Radians aktualitet kan i denna sommar utan tvekan sägas ha nått kulmen. Kritiska herrar ha kritiserat sina enligt deras förmenande, mindre kritiska medbröder i Radiotjänst. Hrr journalister ha enquêteledes frågat idel herrar, vad de anse om radio-programmen. En av de i en tidning tillfrågade herrarna framhöll istället för sina egna sin frus sömmerskas åsikter om den svenska radion. Vadan även en kvinnlig inställning vid detta speciella tillfälle kan sägas ha gjort sig gällande! En insändare, som förfasat sig över F.-B.-F:s oblyga anspråk i radiosporstålet förtjänar citeras. Han lät så här:

”Högtalare.

Det är allmänt känt och erkänt, att radion, denna underbara uppfinning, är en gärning av män och att kvinnan för dess tillblivelse och tillväxt ej lagt eller ens kunnat lägga två strån i kors. Nu, då allting är klappat och klart och bordet står dukat, nu kommer en kvinnlig sammanslutning och begär att bli representerad i dess verksamhet. Det ha vi läst i tidningen och det är fullkomligt sant!

En förbluffad.”

Dr GERDA KJELLBERG, föreståndare för Stockholms nyöppnade sexual-hygieniska poliklinik:

Sexual- byråns mål och medel.

BEHOVET AV UPPLYSNING I sexuella frågor är ständigt lika aktuellt. Krigs- och kristiden och den lågkonjunktur med nöd och arbetslöshet i spåren, som de sista årtiondena svept fram över världen, ha alldeles särskilt aktualiserat hithörande frågor. Den fortgående utvecklingen på industriens område, icke minst den s. k. rationaliseringen, har bidragit att öka det sociala eländet. Socialpolitici i hela världen äro ivrigt syssel-

Insändaren förtjänar däremot ej att kommenteras. Istället skulle vi för att framhålla anledningen till att vi önska bestämmaderätt jämsides med männen i allmänhet och i radioverksamheten isynnerhet vilja citera den förstående hr Thorild. I sin lilla artiga bok om Quinnekönets naturliga höghet (titeln förefaller oss ju en aning övermaga, förstås!) säger han bl. a. . . . ”de måste väl först anses som människor, i n n a n de anses som kvinnor. Vilket också kan ha sin tillämpning på vår önskade insats inom radion.

I 7 främmande länder

och i mer än 700 svenska hem finnas numera våra flossamattor. För detta förhållande ha vi att tacka mattornas goda egenskaper. De äro vackra, varaktiga och billiga. Samma gäller våra gardiner och möbelyger.

KONSTFLITEN, Kyrkogatan Göteborg.

satta med den frågan: hur möta och råda bot på arbetslösheten? En detalj i detta arbete utgör födelsekontrollen.

Den katolske patern Malthus' maxim att alla varelser ha en naturlig benägenhet att föröka sig i hastigare grad än som motsvaras av tillgången på näringsmedel, samt att den därigenom uppkomna trängseln och övertaligheten städse åtföljes av förstöring av liv, i det att en viss jämvikt mellan individer och underhållsmedel aldrig kan i längden överskridas, har i nutiden fått sin särskilda exemplifiering.

Om än Malthus' primitiva och något summariska maxim icke strikt återger det verkliga händelseförloppet, kan man dock icke komma ifrån nödvändigheten av en reglering av befolkningstillväxten.

Poliklinikens huvudändamål kommer att bli undervisning om födelsekontroll. Denna syftar dock icke enbart och knappast i första hand mot rent materiella ändamål utan vill jämväl fullfölja etiska syften.

Rashygienen har blivit en viktig faktor, vars krav måste beaktas. Lagstiftaren har också tagit upp frågor som dessa: förbud för äkten-skap mellan med vissa konstitutionella sjukdomar behäftade individer, sterilisering, kamp mot fosterfördrivning m. m. Fosterfördrivningen, detta förfärande onda, som årligen ödelägger massor av människors liv och förgrovar etiska värden, har alldeles särskilt aktualiserat frågan. En viktig uppgift för den poliklinik, som jag fått förtroendet att förestå, blir att förmedla upplysning om de vådor i fysiskt och psykiskt avseen-

de, som äro förknippade med fosterfördrivningen.

Polikliniken vill förmedla upplysning och det är så långt ifrån meningen att ens teoretiskt bidra till att undanröja följderna av ansvars-löshet i sexuella ting, att den tvärtom vill väcka ansvarskänsla hos parterna i ett sexuellt förhållande både sinsemellan och framför allt mot det släkte, som skall födas.

Som poliklinikens föreståndare har jag ingen anledning att propagera för något som helst system, 2-barnssystem eller annat, utan blott att försöka lära kontrahenterna att de, innan de inlåta sig i sexuella förbindelser, skaffa sig upplysning om, vad det innebär och vart det kan leda.

Undër den korta tid, som förflutit, sedan dagspressen offentliggjorde min utnämning, har jag haft så många besök av kvinnor, som trott, att polikliniken skulle kunna biträda dem med fosterfördrivning. Till den grad har man missuppfattat! Polikliniken vill, och det vill jag åter upprepa, ge sakkunniga råd, när det gäller att förebygga graviditet, icke att undanröja sådan.

Det är omöjligt för mig att här ens kunna skissera alla poliklinikens uppgifter, men de kunna sammanfattas under beteckningen upplysningar och råd. Det börju också vara en viss garanti, att denna verksamhet kommer att stå under direkt kontroll av medicinska och kommunala myndigheter. Det är Stockholms stad, som inrättat den.

Jag börjar mitt arbete med ett levande intresse och med det allra bästa uppsåt. Jag har inget färdigt program att följa utan måste lita mig till erfarenhet.

Begravnings-sång utföres av dam
SOLO Tel. 339249

Grav-vårdar

av olika

stenmaterial

Marmor

till köksbord och byråskivor.
GUNNAR E. SAMUELSONS
STENHUGGERI,
Saltmätaregat. 23. V. 14, V. 17314.

Nanna Lundh-Eriksson:

Intermezzo.

Tidigt en morgon är jag på väg till mitt arbete och nalkas spårväghållplatsen. Fyran kommer och går. Nå, jag tar väl nästa vagn, jag har god tid. Det tycks däremot inte en liten sjuåring ha. Med andan i halsen kommer han men hinner inte fram, vagnen går.

När jag nått hållplatsen, går han där och vankar av och an, orolig som en vuxen människa. Just som jag går förbi honom, hör jag ett stönande och tittar upp — ja, sannerligen är det inte pojken, som stönar och suckar som en gammal man. En förtvivlad blick ur ett par barnaögon,

Han har kommit för sent, fyran gick.

— Du får väl ta nästa vagn då.
— Hinner inte. — Du får väl be fröken om ursäkt, så förlåter hon dig nog. — Det går inte,

— Och pappa sa', att om jag kom försent i dag med, så skulle jag få stryk.

Ett nytt ängslans stönande.

— Har du försovit dig? — Nej då, pappa väckte mig klockan sju.
— Mamma då, är hon död? — Nej då, jag skall snart få en ny mamma.

— Vi bodde på Östermalm, när mamma var hemma. — Vem sköter om det hemma nu då? — Pappa förstås!

— Pappa förstås. — Då har du väl sölat med att klä dig?

Pojken såg skuldmedveten ut. — Hällan gick av skosnöret.

— Tänk, om du skulle hjälpa pappa med att klä dig hemskt fort i morgon bittida, så att du är klar

att ge dig av till skolan, när klockan är halv, — ser du, när visarna stå rätt ner. Jag pekar på skyltklockan framför oss.

Pojken skiner upp.

— Och tänk, om du skulle titta efter varenda kväll, när du lägger dig, att alla kläderna ligger i ordning på stolen vid sängen.

Han ser verkligen lite uppiggad ut. Men så mörknar blicken. — Jag kommer nog försent i alla fall.

*

Ett litet intermezzo bara. Men vad blottade det inte allt! Den lille bytingens stönande följde mig hela dagen. Och därtill kom sedan frågan: har då en far ingen ansvarskänsla mot sitt barn?

Far och mor skiljas, hemmet upplöses, fadern tillerkännes ett av barnen eller flera. Och nu händer det märkliga, att om mannen hittills slösat på anmärkningar över hustruns sätt att sköta hem och barn, hon som dock icke är alldeles utan erfarenhet på området, så klarar han å sin sida det nya befriade hemmet alldeles utmärkt! Tror han, ja!

De "fränskilda barnens" tragik borde inte gå obeaktad förbi.

Väckarklockan ringer. Far stiger upp, väcker pojken, går ut i köket och kokar choklad och brer smörgåsar, går in till pojken, som somnat om — vilken pojke är inte morgonsömnig? — ruskar honom och får honom sömndrucken upp. Pysen fumlar och klär sig. Ingen mjuk hand hjälper honom med den besvärliga skjortan, som så gärna vill fastna i halsen — ingen hjälper honom att knäppa de besvärliga strumpebanden — nåja, det går ju, fast lite långsamt. Men titta, där gick häl-

En klok husmoder använder

metallputsmedlet NICKOL

vilket icke innehåller frätande ämnen men ändå gör allting blixtn blankt.

Engros: **HERMANN DERLIEN A.-B.**
STOCKHOLM Kungsgatan 3

FRÄLSNINGSSARMÉNS

omtyckta

KAKAO

av fin-in kvalitet i vackra halv-kg-burkar el. i paket om 100gr. **Pris 4:50 pr kg.**

berömda

CEYLONTEER

av utsökta bästa kvaliteter pak. om 500, 250, 100 o. 50 gr **Pris 12:—, 14:— pr kg.**

I parti och minut från

Frälsningsarméns Handelsdepartement
Östermalmsgatan 71. Stockholm. Tel. 67 63 23 (väx el

Eleonor Lilliehöök:

Några synpunkter på hembiträdesfrågan.

K. Maj:t har tillsatt en kommitté för utredning av arbetsförhållandena inom det husliga yrket, i vilket det, glädjande nog, även finns kvinnliga ledamöter. Sv. Husmodersfören. Riksförb. ordf., fru Eleonor Lilliehöök, framlägger här några tankeväckande synpunkter på frågan.

ATT DEN S. K. HEMBITRÄDES-frågan är en stor och vittomfattande social fråga har äntligen börjat inses. Att den är en ganska komplicerad fråga har man däremot länge varit ense om. Det gäller att ej söka för- enkla de problem, den innebär. Men det gäller även att ej allt för mycket

lan av skosnöret! Hur ska de små fingrarna få in det? Hålen bli allt mindre och bandet allt större . . .

*

Ja men barnen måste väl lära sig att reda sig ensamma? — Det har ingen förnekad, men läxan behöver väl inte vara så tunglärd? — Barn, som växa upp i ett skyddat hem, kunna sannerligen bli strandsatta en morgon skoldags, även om mor finns redo att ta ett hjälpande tag. Jag vet själv, hur det var, när jag hade mina barn i skolåldern. Hur mycket mera komplicerat skall det inte vara för en sådan liten moderlös byting som den här.

Nu hör jag någon invända, att det där är hemmens ensak, och att inga utomstående ha att göra med hur ett barn sköts av sina föräldrar, när inte vanvård föreligger. Det är nog sant, men i ett skilsmässosohem finns

understryka frågans "ömtalighet". Att erkänna, att en sak är ömtalig är ut och är in, är att erkänna, att den är sjuk, och så illa behöver det dock ej anses vara ställt med denna fråga. Den kan visserligen aldrig lösas som självständigt problem, ty den sammanhänger alltför intimt med andra sociala förhållanden och — missförhållanden, men mycket kan ändå göras för att reda upp och bringa klarhet inom hithörande områden.

Här skall endast framföras några synpunkter.

Vad som gjort hembiträdesfrågan särskilt aktuell, är, att den år 1931 blev riksdagsfråga. Ehuru motion om "utredning av arbetsförhållande-

det bara en part, och samhället har genom sitt domslut tilldelat vårdnaden om barnet åt ena parten. Det kan hända, att den parten är olämplig, inte enligt lag och moral och ekonomi och alla myndigheters åsikter, men från barnets synpunkt,

Borde man inte kunna begära, att om samhället vid skilsmässa tilldömer fadern barnet, så borde det också kräva, att fadern ger barnet en sådan vårdnad, som det skulle fått, om normala förhållanden rådde i hemmet? Ty det får sannerligen inte den lille parveln, som jag stötte på vid spårväghållplatsen. En sådan vånda och ängslan i ett barnasinne som hos den pysen borde inte få förekomma i ett land, som skryter med att äga världens bästa barnavårdslagar.

Vävkurser

Kurser i vävning fr. 1 okt. för nybörjare och mera försigkomna givas av utexam. vävlärarinna m. flerårig utlandspraktik. Undervisn. även på franska och engelska. Moderata priser. — KARIN KJELLIN, Nytorsgg. 29, Stockholm. Tel. 40 40 50.

Spädbarnshemmet EURENII MINNE

— tillhörande Stockholms stad.

Elever mottagas för praktisk och teoretisk undervisning i spädbarnsvård och vad därtill hör. Varje kurs varar 4 månader. Prospekt erhålles på begäran hos hemmets föreståndarinnan, Skånegatan 118, STOCKHOLM. Telefon 40 31 19. Kursen berättigar till inträde i Svenska Barnsköterskeföreningen.

na inom det husliga yrket" avslogs både detta och följande år, har likväl en kommitté nu i sommar tillsatts av regeringen för en dylik utredning. En motion 1932, som avsåg en utredning av utbildningsförhållandena inom det husliga yrket, bifölls däremot och hade till följd en utredning av skolöverstyrelsen med synnerligen beaktansvärda resultat. Troligen är detta orsaken till att ingen representant för huslig yrkesutbildning insatts i ovannämnda kommitté, vilket är att beklaga, då såväl husmödrar som hembiträden säkerligen här önska stödet av de fackligt och pedagogiskt utbildade krafterna inom det husliga yrket.

Det är alltså hembiträdets utbildning och hemmens arbetsförhållanden, frågan främst rör sig om. Vad utbildningen beträffar, kan man nog säga, att förhållandena åtminstone teoretiskt sett börja ljusna. Vid sidan av den utbildning, som kan erhållas vid husmodersskolor och yrkesskolor, öppnar sig nu genom skolöverstyrelsens förslag möjlighet för de hembiträden, som genom praktik i ett eller flera hem skaffat sig kunskaper i husligt arbete, att avlägga officiella prov och härefter erhålla kunskapsintyg. Detta är oändligt mycket enklare än det ganska krävande system, som man inom tyska husmodersförbundet gått in för i fråga om utbildning inom hemmen, och som t. o. m. där börjat visa sig svårt att hålla uppe. Men även om denna möjlighet öppnas, kan det bli svårt att få den utnyttjad. Det gäller därför att få alla intresserade att verka för saken genom att uppmana och uppmuntra kunniga hembiträden att avlägga de ifrågavarande

proven samt även genom att verka för, att dessa utprovade tillerkännas högre lön och en bestämd yrkesställning. Givetvis komma alltid en del husmödrar, som i grund behärska sitt husliga yrke och alltså ej behöva kvalificerad arbetskraft utan endast hjälp med sysslornas utförande, att begagna sig av den billigare arbetskraften — lärlingen. Men även här gäller att verka för, att det ingår i allmänna medvetandet att till denna ej endast överlämnas grovsysslor och rent mekaniskt arbete, utan även att hon så småningom insättes i olika husliga sysslor till bättnad för båda parterna.

Det är då man kommer till arbetsförhållandena, som frågan blir mer svårlöst. Och detta är likvisst den primära frågan. Ty vore hembiträdesyrket ett uppskattat yrke och inte ett yrke, som många ta till i brist på bättre, skulle säkerligen de utbildningsmöjligheter, som redan nu finnas, mera ha utnyttjats. Orsakerna varför hembiträdesyrket ej är uppskattat äro alltför väl kända och alltför ofta upprepade. De ha sin rot i den moderna tidens uppfattning om yrke, arbete och frihet. En kommande kvinnogeneration, där väl alla åtminstone börja som självständiga yrkeskvinnor, skall bättre än den äldre generationen förstå, hur t. ex. frågan om bestämd gräns mellan arbete och fritid kan vara av så dominerande betydelse, som den verkligen är.

En stor del av de svårigheter, som samarbete och samliv mellan husmor och hembitråde inom ett hem kan erbjuda, elimineras, då hembiträdet bor utom hemmet. Här äga vi dock en fullt tillfredsställande och tidsen-

Rationell

Fotvård

Syster Elisabets

Fotvårds-
klinik

Kungsgatan 50, III, hiss. Stockholm
F. d. Specialist hos Scholl i flera år.
Tid pr Tel. 20 37 90 kl. 10—5 e. m.

DÖVAS VÄL

Syateljé mottager beställningar av all slags sömnad. Även lagningar. Öster malmög. 33. n. b. Tel 116193. Öppet vardagar 9—6, lördagar 8—2.

GER ARBETE ÅT DÖVA KVINNOR.
OBS! Reducerade priser. Vålgjort arbete.

lig form för husligt yrkesarbete: den kunniga yrkeskvinnan, som under en överenskommen, begränsad tid utför ett koncentrerat arbete och här-efter fullt råder över sin tid. Det gäller här visserligen främst det kunniga, mogna hembiträdet. För de helt unga, som ej bo i det egna hemmet, kan det bli alltför påfrestande, att på detta sätt söka sig egen bostad, en vansklighet, som de visserligen dela med många unga självförsörjande kvinnor i våra dagar. Här kan emellertid en stark och bärande kår- och kamratanda göra oändligt mycket.

Men denna arbetsform passar ej alla hem, i synnerhet ej hem med små barn och med endast ett hembiträde. Det är också här vi finna de största svårigheterna, men även här gäller att i möjligaste mån hålla gränsen uppe mellan arbete och fritid och principen, att hembiträdet bör disponera sin fritid, så vida ej särskild överenskommelse träffas om övertidsarbete eller vakthållning i hemmet. Man kan tycka, att det är samma sak, om man säger, att ett hembiträde har ledigt så och så många kvällar i veckan, eller om man säger, att hembiträdet har övertidsarbete eller vakthållning — vilket är två skilda begrepp — så och så många kvällar, då resultatet blir detsamma. Men det förra innebär dock, att hon ej anses disponera sin tid efter arbetstidens slut, medan det senare innebär, att hon anses disponera sin tid, då den egentliga arbetstiden är slut, utom då särskild överenskommelse träffas.

Det kan visserligen för många husmor te sig, som om det vore omöjligt att hålla fasta tider i det ofta flytande och oberäknliga hem-

arbetet. Men det kan nog ej förnekas, att många husmödrar ej göra tillräckligt allvarliga försök i den vägen. Det finns dock hem, där fasta arbetstider för anställda hembiträden tages som principalsak, där motsatsen betraktas som undantag, och där alla familjemedlemmar lärt sig respektera dessa hemmets lagar.

Hur än meningarna kunna gå i sår, då man diskuterar hembiträdesfrågan, tyckas alla vara eniga, då det gäller att i det kunniga hembiträdet se en yrkeskvinna lika god som en annan. Ja, även frökentiteln erkännes mer och mer. Men då det gäller praktiken brister det ofta, kanske mest i insikt i vad en modern yrkeskvinna främst uppskattar i sitt arbete och sina arbetsförhållanden. Det är ej mer än mänskligt, att en husmor med en kanske tung arbetsbörda tänker mer på sin egen, eller rättare sagt, på de sinas bekvämlighet än på hembiträdets yrkeskrav, men hon bör då ej heller tala om sin önskan att vilja medverka till hembiträdesyrkets höjande, som så ofta sker.

Det är helt naturligt, att hembiträdesfrågan ligger olika till i olika delar av vårt land, liksom i stad och på land. Den utredning, som Husmodersförbundet igångsatt angående hemmens arbetsförhållanden, vittnar härom. Därför kan den aldrig lösas centralt utan måste troligen lösas lokalt. Främst av allt gäller dock att verka för en ny mentalitet, en ny uppfattning av hemmets arbetsförhållanden och det husliga yrket. Härtill kommer med säkerhet den allt starkare yrkeskänsla att bidra, som gör sig gällande i den nutida kvinnovärlden. Även den inom sitt hem arbetande husmodern är dock en yr-

NI SOM ÄR SÅ FÖRSTÄNDIG

eljest, varför dröja med insättningen å sparbanksboken? Låt varje avlöningsdag bli en bemärkelsedag för denna din lilla vän.

POSTSPARBANKEN
banken som alla nå

Anna Levertin:

Frankrikes kvinnliga

parnass.

I Svenska Akademien bryter Selma Lagerlöf den manliga enformigheten, i den franska må däremot intet kvinnligt inträda. Fransyskorna ha bildat sin egen akademi, här skildrad av Anna Levertin, nydekorerad med hederslejonens röda band.

P a r i s i september.

I de länder, där kvinnan har rösträtt, är hennes ställning i det offentliga livet en helt annan än i de länder, där hon icke kan föra sin egen talan. Och man kan med fog framkasta den hypotesen, att därför att kvinnan har rösträtt i vårt land, har vår akademi

keskvinna, som bör fördjupa sig både i arbetets teknik och i dess psykologi.

För många äldre husmor med minnen från mer intima och traditionsbetonade förhållanden måste detta tal om yrke, utredning och detaljerad uppgörelse te sig som uttryck för en personlig och mekanisk livssyn. Men många hem ha kanske levat litet för länge på känslor och traditioner från förr. Man förstår, att det moderna hembiträdet värjer sig för talet om "det personliga förhållandet" som ett värde, då hon i stället begär större frihet för sin egen personlighet. Om "det personliga förhållandet" kan dock egentligen varken talas eller skrivas. Det finns eller det finns icke, men endast parad med den redliga viljan att skapa goda och tidsenliga arbetsförhållanden blir det till välsignelse.

Marie de Wailly.

öppnat sina portar för de kvinnliga pennorna — ärorikt representerade av vår världs-Selma — medan Frankrike ingalunda vill släppa in dem i den vitttra cenakeln. Har det dröjt och dröjer det, innan fransyskan får rösträtt, så nog dröjer det ännu längre, innan hon upptages i de fyrtios krets! I den olymp, som kallas Institutet, vill fransmannen vara ensam, han som annars aldrig kan röra sig annat än i par, även om det i Frankrike finns många kvinnor, värdiga att inträda i akademien. Först och främst var det den nyligen avlidna Anne de Noaille, en poet av Guds nåde.

I januari 1931 tog Marie de Wailly initiativet till bildandet av en kvinnlig akademi. Själv har hon skrivit en rad romaner för den ungdom, som vill något annat än den för vilken markisinnan de Ségur författade sina böcker och vilka införlivades i det berömda Bibliothèque Rose. Mest lästa av Marie de Waillys romaner äro

Tandteknikerelever

mottagas. Gedigen utbildning i modern kautschuk-, guld- och porlinssteknik.

Kurserna ledas av leg. tandläkare.
CENTRALLABORATORIET,
Vallingatan 37, Stockholm.

ÖRGRPYTE
Kemisk tvätt · Färgning
KEMISKA
KUNGL. HOVLEVERANTÖR · GÖTEBORG

väl "Kusin Sjørövaren", som blivit prisbelönt. Vidare "Vägen som bär uppåt", "Det förflutnas spegel". Och hon har grundat ett pris, bärande hennes namn, vilket årligen utdelas av sagda akademi för den bästa ungdomsboken. — En genre som förresten är föga rik i Frankrike.

Hon utlyste ett möte, och hennes kallelse hörsammades av en mängd franska liksom utländska författarinnor. Själv valdes hon till akademiens generalsekreterare. Någon ordförande äger den ännu icke. Till vice ordförande har antagits Elvire Péliissier, vilkens roman Tenèbres väckte stort uppseende häromåret. Som hederspresident valdes Lucie Delarue-Mardrus. Hon är en fin poet och visar sig som en verklig psykolog i sina romaner samt är dessutom en mycket omtyckt personlighet inom Paris litterära värld och en utsökt föreläserska.

I hederskommittén ser man vidare namn som Myriam Harry m. fl., som icke behöva någon presentation, därtill äro de för berömda. Vidare märka vi Rosemonde Gérard (Edmond Rostands maka), författarinnan Gérard d'Houville (Madame de Régnier, vilkens make sedan länge tillbaka tillhör Institutet) och Figaros teateranmälare, Judith Cladel, som skrivit ett stort verk om skulptören Rodin, hertiginnan Clermont-Tonnerre, vilkens bok "Från Ekipagernas tid" blivit översatt på så gott som alla språk. För den internationella gruppen — ty akademien har även en sådan — står poeten Hélène Vacaresco som president. Sedan länge tillbaka representerar hon ju sitt rumänska fosterland i Genève och är en välutbildad kvinna av rang. I denna grupp finna vi även Marika Stjernstedt.

F.-B.-F-kretsarna.

Södra Sverigeföreningarnas kretsstyrelsemöte i Båstad. Söndagen den 23 april samlades till kretsstyrelsemöte i Båstad ombud för Fredrika-Bremer-Förbundets Skåne-, Hallands- och Växiökretsar. Ett fentiototal mötesdeltagare hade mött upp och togos på det gästfriaste och hjärtligaste emot av Båstadskretsens medlemmar. Pr buss ställdes färden ut till Apelryds trädgårds- och lanthushållningsskola, dit förhandlingarna voro förlagda.

Till ordförande för dagen valdes fru Elisabet Sjövall, Kristianstad, och fröken Elin Strandberg, Ystad. Som punkt ett på

Medlemmarna, som redan uppgå till ett tjugotal, äro alla mer eller mindre kända författarinnor: Marion Gilbert, som i sina romaner, vilka behandla familjekonflikter, lägger i dagen en originell begåvning. Christiane Aimery, vilkens bonderoman "Den grumliga källan" är en utmärkt sak, Denise Le Blond-Zola, som häromåret publicerade en vacker bok om sin far, Emile Zola, Andrée Vollis, politisk skribent och långresenär för Petit Parisiens räkning, och många andra som det bleve för tröttsamt för läsarna att här uppräknas.

Vilken uppgift har nu den kvinnliga akademien?

Jo, för det första: att med alla medel, som stå den till buds, stödja kvinnor med talang, som ägna sig helt åt författarskap samt sprida kännedom om deras verk. Vidare: att upprätta ett internationellt hem för åldriga och medellösa författarinnor, att utgiva en biografi och antologi över internationell kvinnlig diktning. Vackra önskemål — som alltjämt hägra i ett avlägset fjärran!

Permanentondulering

SALONG JAKOBSBERGSGAT. 6
"SUPERBE" T. 20 10 06 (inv. Sturepl.)
Med kallluft. Kr. 15:—

Allt inom yrket utföres av erfaren, skicklig personal under individuell omsorgsfull behandling.

A. Th. Ohlsson

Fabrik för finare möbelsnickeri.
Renovering av antika möbler utföres.
Brahagatan 23, Stockholm. Tel. 67 85 17.
För middagar och supéer uthyras bord, stolar, klädhängare och vigselpall.
Hemsändas och avhämtas.

dagens program stod ett inledningsanförande till diskussion av fru Karin Mortensson, Lund. Anförandet lämnade en kort motivering till Lundakretsens förslag att på programmet vid årsmötet i Norrköping måtte upptagas några föredrag i sexualhygieniska frågor, något som ju också sedan kom att behandlas vid årsmötet. På förslag av fröken Signe Wennberg, Hälsingborg, höll dr Grubb därefter ett orienterande föredrag om abortfrågans läge i Sverige f. n. och belyste sitt uttalande med statistik, hämtad från läkare rapporter och medicinska tidskrifter.

Fröken Signe Wennberg, Hälsingborg, talade sedan över ämnet "Om kvinnors representation i styrelser och nämnder" och påvisade att förhoppningarna om kvinnornas deltagande i det kommunala livet efter röstrettens genomförande knappast kan anses ha blivit infriade. Det är blott ett försvinnande fåtal kvinnor, som beretts platser i kommunala styrelser och nämnder. T. o. m. den av lagen föreskrivna "obligatoriska kvinnan" saknas på vissa platser i vårt land i fattigvårds- och barnavårdsstyrelserna. För att rätta dessa förhållanden fordras, att kvinnorna göra allt för att först kvalificera sig för kommunalt arbete och sedan söka påverka de väljande myndigheterna att invälja kvinnor i nämnder och styrelser, spec. dem, där kvinnorna ha särskilda utsikter att kunna utträta ett gott arbete. Tal. ville för sin del hemställa till mötet att ingå till förbundsstyrelsen och Herthas redaktionskommitté med förslag om att Hertha ville utge ett specialhäfte för att gynna nämnda sida av kvinnorörelsen, varefter F.-B.-F.-kretsarna borde försöka sprida detta häfte till så många kommuner som det vore möjligt att nå. Sedan åtskilliga av de närvarande yttrat sig i frågan föreslog fru Maja Lundgren, Varberg, och advokat Nilsson, Malmö, att fröken Wennbergs föredrag toges upp på årsmötesprogrammet. Tyvärr måste förslaget förfalla detta år, då

årsmötet var satt så tidigt, att fröken Wennberg ej kunde deltaga däri.

Nästa talare var rektor Valborg Cervin, Landskrona, som inledde frågan om "Behovet av praktisk undervisning i våra skolor" och redogjorde för den praktiska linjen vid Landskrona Kommunala Flickskola, dess organisation, undervisningsplan, avgångsbetygets kompetensvärde m. m.

Innan mötesdeltagarna lämnade Apelryd togo de en rundvandring genom lokaler och trädgårdar. Med djupaste glädje och tacksamhet konstaterade de därvid den lyckliga utveckling, som skolan genomgår. — Mötesdeltagarnas tack till Båstadkretsen och Apelryd framfördes av fru Elisabeth Quensel, Malmö. Dagen avslutades på hotel Båstad med en gemensam middag.

Östersunds-kretsen höll den 29 maj sin sista sammankomst för våren å Hov. Underhållningsprogrammet inleddes med några ssånger sjungna av småflickor och deklamation av fröken Anna-Lisa Persson, varpå doktorinnan Stina Aronson höll ett kåserande föredrag om "Amerikanska Kvinnoklubbar". Det väl framförda och spirituella föredraget gav en roande skildring av "The ten minutes club" i en småstad i South Carolina, dess stiftarinna och hennes om naiv amerikansk mentalitet men också om genialitet vittnande idéer, som lockade många kvinnor ur alla samhällsklasser till hennes klubb, där de kunde träffas utan några konventionella hänsyn.

Till ledamot av Växiö stadsfullmäktige har på ledig plats efter justitierådet Bellinder invalts föreståndarinnan för flickskolan, fröken *Eva Lundgren*. I nämnda stadsfullmäktige sitter förut en kvinna, doktor *Rut Grubb*, och båda dessa kvinnor tillhöra styrelsen för Fredrika-Bremer-Förbundets Växiökrets.

Kvinnliga Tandläkares Klinik

Adolf Fredr. Kyrkog. 1 (vid Sveavägen)

Innehavare } Astrid Gyllenreutz
endast leg. } Ingrid Huss
tandläkarna: } Ruth Öhrling

Tid pr tel. Norr (20 0) 3 73.

Särskild mottagning för barn.

(Tandl. Huss) månd., onsd., fred. 4.30—6.

ANDERSSONS

Damfrisering

Centralbadet, Stockholm.

REKOMMENDERAS.

Elegant. Förstklassig.

Gandhi sätter kvinnorna högt att döma av Romain Rollands bok "Mahatma Gandhi", där han göres till talesman även för den indiska kvinnans frigörelse. Till Indiens män säger han bl. a.: Självstyrelsen fordrar, att vi betrakta var och en av Indiens inbyggare som vår bror och syster. Kvinnorna äro ej det svagare könet men väl den bättre hälften av mänskligheten, den mest högsinta delen. Särskilt i vår tid är hon uppoffringen, tystheten, lidandet och klokheten personifierad. — Hos Indiens kvinnor, säger Rolland, och först och främst hos sin hustru har Gandhi alltid mött en intelligent förståelse.

Tre kvinnliga arkitekter i England ha valts till medlemmar i the Royal Institute of British Architects. — Polens första kvinnliga arkitekt heter Hedwidge Dobrzynska är en strängt upptagen dam.

På den betydande posten som Principal Clerk in the Treasury har miss E. White, adress Storbritannien, placerats.

För första gången har det österrikiska Haitingerpriset tilldelats två kvinnor, nämligen dr Berta Karlik och dr Elisabeth Rona, båda vid Radiuminstitutet i Wien.

Som föreläsare i arbetslagstiftning vid universitetet i Rom har utsetts dr Luisa Riva Sanseverino.

Roosevelt sänder ut ännu en kvinnlig minister, miss Julia Wheelock lär nämligen vara designerad som U. S. A:s sändebud i Jugoslavien.

Roosevelt är lyckligtvis mera förstående mot kvinnorna än Hitler och Mussolini. Sålunda har han till biträdande finansminister utsett Mrs. Marion Glass Banister. En annan viktig finansiell post innehas redan av en annan kvinna, nämligen Mrs. Nellie Tayloe Ross, direktör för U. S. A:s myntväsen.

Vid senaste internationella arbetskonferensen i Genève leddes den amerikanska delegationen av miss Mary Anderson, chef för kvinnobyran inom det amerikanska arbetsdepartementet.

Från Indien meddelas, att en lag antagits i Kashmir, enligt vilken änkor tillåtas gifta om sig och att i Nepal äkten-skapslagen reviderats i syfte att förhindra barnäktenskapen.

Vad är en kvinna värd?

En kvinnas värde varierar högst betydligt i de olika länderna. Hos kaffrerna betingar hon sålunda ett värde av 10 kor. I Uganda lär man kunna få henne för ett par skor, medan den äkta mannen i Unroyo betalar av på köpesumman med en elefantbete då och då. I Belutschistan lär det vara sed, att mannen får taga plats hos sin blivande svärfar och på så sätt betala sin utvalda. Tartarerna gå enkla-re till väga: de betala den tillkommandes vikt i smör eller andra matvaror.

Herthas redaktionskommitté består, förutom av tidskriftens redaktör, av: Karin Fjällbäck-Holmgren, Ida von Plomgren och Axianne Thorstenson.

En verklig njutningsdryck får Ni av

Kobbs
Zaryana Té

Obs! Gul etikett

Erhålles överallt i originalförpackningar

à 75 öre, Kr. 1.25, 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

Damfrisör

STEPHAN EK

(Diplom i permanentond. Paris 1932.)
Regeringsgatan 13, Stockholm.

1:STA KLASS BEHANDLING.

Senaste nyheter i såväl apparatur som teknik inom modern hårkultur.

Populär prislista. — Tel. 20 22 86.

ÖNNESTADS FOLKHÖGSKOLA

(Kristianstads län) börjar den 1 nov. utom 1:sta årskurs (manlig och kvinnlig) 2:dra årskurs, manl. o. kvinnl. (5 mån.) med utvidgad humanistundervisn. Minst ett främmande språk. Förbereder även för seminarium, slöjd- och skolkökslärutbildning. — *Billiga omkostnader, frieleplatser, statsstip. Begär prospekt fr.*

Folkhögskolan, Önnestad.

Musiklektioner.

PIANO — ORGEL — SÅNG

SVEN-GÖSTA SJÖBERG
Musikdirektör.

Grevmagnigatan 3, II, Stockholm. Tel. 67 87 47.

Delikata — Hållbara, Kr. 1: 60, 1: —

BISPGÅRDENS PEPPARKAKOR
(Tunna lunchpepparkakor)

tillverkade efter ett gammalt recept av

KARSTENS BAGERI
Stockholm.

Kungl. Hovleverantör. Firman grundad 1820.

Kvalitet — Valuta

**något för
barnen att
få — en
smörgås med
mesost på
kooperativa**

Kartritningskurs.

Vårkurs 15 jan. — Höstkurs 15 sept.
Begär prospekt!

ANNA DAHLSTRÖM,

e. o. kansliskrivare hos K. Lantmäteristyrelsen.
Adr. Styrmansg. 47, III, Stockholm. Tel. 60 62 74
kl. 8—9 f. m.

Önskar Ni Eder hund förstklassigt
trimmad, vänd Eder då till

Trimningsinstitutet

RASHUNDAR

Grevturegatan 82, Stockholm. Tel. 67 96 85.

Allt som rör skötsel av hundar, såsom trimning, klippning, bad m. m., utföres. — Hundar emottagas för parning, valpning, försäljning och inackordring. — SKK:s avelshund, dubbelchampion Maxl av Saxa 286 F. F., står till avelstjänst på institutet.
Elfe Tegnér.

Sång- o. Pianolektioner.

Operasångerskan Fru Märta Byström.

(Edvin Ruud o. Kristina Nilsson stipendiat.) Mångårig utbildning i utlandet.
Hornsgatan 72, Stockholm. Tel. 41 85 42.

Barnbiblioteket **SAGA**

Sveriges äldsta, största och mest omtyckta bibliotek för barn och ungdom innehåller nu etthundrafemtiofem delar.

Pris pr del i kart. band 2 kr., bibl.-band 2 kr. 50 öre, i rött skinnband med runda hörn 3 kr. — Fullständig förteckning sändes gratis och franko.

Rekvirera i närmaste bokhandel eller från

SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAG
Barnhusgatan 8. Stockholm C.

Tillbringa sensommaren och hösten i den härliga

K O L M Å R D E N

Den stärkande, höga och rena luften från skog och sjö skänker vila och vederkvickelse. Väsentligt reducerade priser.

Hel inackordering från kr. 4:—, 4:50 och 5:— pr dag. Pris för lunch från kr. 1:50, middag från kr. 2:—.

Beställning mottages å fester, bröllop m. m.

— Gott bord. Trevnad. God betjäning. Öppet året om. —

Kolmårdens Rekreatiöns- och Vilohefn.

Adr. Kolmården. Tel. 24.

HULTAFORS

Fysikalisk-Dietisk Kuranstalt

Skodsborgsmetod

Lämplig rekreatiönsort. - - 1.000 fot öfer havet.

Alla moderna badformer, elektricitetsbehandl., massage. Vegetarisk och blandad kost. Individuell diet.

Överläk.: D:r E. GARBY. Bitr. läkare: D:r I. UNHÄLL.

Nedsatta kur- och pensionspriser. Inga drickspengar.

Begär utförl. prospekt.

Postadress HULTAFORS.

Tel.: Borås 695, Hultafors 16, Rävlanda 68.